

ΣΧΕΔΙΟ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΣΒΑΚ) ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΒΑΚ;

Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) είναι ένα στρατηγικό σχέδιο που βασίζεται στις υφιστάμενες πρακτικές σχεδιασμού και λαμβάνει υπόψη του τις αρχές της ενοποίησης, της συμμετοχής και της αξιολόγησης, έτσι ώστε να καλύψει τις ανάγκες κινητικότητας των ανθρώπων σήμερα και στο μέλλον με στόχο μια καλύτερη ποιότητα ζωής.

Η βιώσιμη αστική κινητικότητα αποτελεί μια ευρεία στρατηγική, η οποία απαρτίζεται από ορθό και ενιαίο χωροταξικό σχεδιασμό, αποτελεσματική διαχείριση της κυκλοφορίας και της στάθμευσης, λειτουργικές, ευέλικτες και ελκυστικές δημόσιες συγκοινωνίες, διαμόρφωση κατάλληλων υποδομών και προϋποθέσεων για την προώθηση των ήπιων μέσων μεταφοράς (ποδήλατο, πεζή μετακίνηση) και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, με στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων ρύπων, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την προστασία του περιβάλλοντος.

Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας σημαίνει «Σχεδιασμός με επίκεντρο τον άνθρωπο». Αποτελεί την ιδέα της ολοκληρωμένης προσέγγισης και ενισχύει την ισορροπημένη ανάπτυξη όλων των μέσων μεταφοράς παράλληλα με τη στροφή προς εναλλακτικούς τρόπους μετακίνησης.

ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Παραδοσιακός Συγκοινωνιακός Σχεδιασμός	ΣΒΑΚ
✗ Έμφαση στην Μηχανοκίνητη Κυκλοφορία	✓ Έμφαση στον Άνθρωπο
✗ Βασικός Στόχος: Κυκλοφοριακή ικανότητα και ταχύτητα	✓ Βασικός Στόχος: Προσβασιμότητα και Ποιότητα Ζωής
✗ Έμφαση στα μέσα μεταφοράς	✓ Ενιαίος σχεδιασμός λαμβάνοντας υπόψη χρήσεις γης, οικονομική ανάπτυξη, κοινωνικές ανάγκες, περιβαλλοντική ποιότητα και υγεία
✗ Βραχυ-μέσο-πρόθεσμος σχεδιασμός	✓ Μακροχρόνιο όραμα
✗ Διοικητικά Όρια	✓ Λειτουργικά Όρια κυρίως με βάση περιοχές από/προς εργασία
✗ Έμφαση στις υποδομές	✓ Συνδυασμός υποδομών, αγορών, υπηρεσιών, πληροφοριών και προώθηση προκειμένου να επιτευχθεί η αποδοτικότερη λύση
✗ Περιορισμένη ανάλυση επιπτώσεων	✓ Εκτεταμένη αξιολόγηση επιπτώσεων και διαμόρφωση μιας διαδικασίας μάθησης και βελτίωσης
✗ Καθοδήγηση από Αιρετούς και Σχεδιασμός από Ειδικούς	✓ Εμπλεκόμενοι Φορείς και πολίτες σχεδιάζουν από κοινού

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΣΒΑΚ;

Ένα ΣΒΑΚ ευνοεί την ισορροπημένη ανάπτυξη όλων των σχετικών μορφών μεταφοράς, ενθαρρύνοντας τη μετάβαση προς πιο βιώσιμες μορφές. Το σχέδιο αποτυπώνει μια ολοκληρωμένη σειρά τεχνικών μέτρων, μέτρων υποδομής, μέτρων πολιτικής και ήπιων μέτρων, για τη βελτίωση της απόδοσης και της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας ως προς το δεδηλωμένο στόχο και τις επιμέρους επιδιώξεις. Είναι σχεδιασμένο για να ικανοποιεί τις ανάγκες κινητικότητας όλων των πολιτών και των επιχειρήσεων και **έχει ως στόχο να:**

- ▶ διασφαλίσει ότι το σύστημα μεταφορών είναι προσιτό σε όλους,
- ▶ αυξήσει την ασφάλεια (safety and security) των χρηστών του,
- ▶ μειώσει το θόρυβο και την ατμοσφαιρική ρύπανση, τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου και την κατανάλωση ενέργειας,
- ▶ βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και τη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας της μεταφοράς προσώπων και αγαθών και να,
- ▶ αυξήσει την ελκυστικότητα και την ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΒΑΚ;

- Μακροπρόθεσμο όραμα με συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους και σαφές σχέδιο εφαρμογής.
- Μέτρα που είναι συγκεκριμένα, μετρήσιμα ως προς τις επιπτώσεις τους, επιτεύξιμα, ρεαλιστικά και ενταγμένα σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης.
- Συμμετοχικές διαδικασίες με εμπλοκή πολιτών και τοπικών φορέων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- Ισορροπη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη όλων των μέσων μετακίνησης.
- Τεκμηριωμένη αξιολόγηση εκ των προτέρων των σημερινών συνθηκών και των προτεινόμενων παρεμβάσεων.
- Διαδικασίες τακτικής παρακολούθησης και εκ των υστέρων αξιολόγησης των υλοποιημένων παρεμβάσεων.
- Τεκμηριωμένη σκοπιμότητα δαπάνης δημοσίων πόρων σε συνάρτηση με το κοινωνικό όφελος.

ΠΟΙΑ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΣΒΑΚ;

Τα πλεονεκτήματα, τα οποία σχετίζονται με τα ΣΒΑΚ, όπως περιγράφονται αναλυτικά στο Τεύχος **"ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ"** (European Platform on sustainable Urban Mobility Plans), περιλαμβάνουν:

1. ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ. Υπάρχει μια ευρέως διαδεδομένη άποψη ότι ο σχεδιασμός της βιώσιμης αστικής κινητικότητας συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των αστικών περιοχών. Αυτό μπορεί να εκφραστεί με πολλές μικρότερες ή μεγαλύτερες βελτιώσεις, όπως πιο ελκυστικοί δημόσιοι χώροι, βελτιωμένη (οδική) ασφάλεια, καλύτερη ποιότητα αέρα, λιγότερες εκπομπές ρύπων και λιγότερος θόρυβος.

2. ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΙΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ. Το υγιέστερο περιβάλλον και η μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης συμβάλλει ουσιαστικά στη μείωση του κόστους για την τοπική κοινότητα και στην προσέλκυση νέων επιχειρήσεων. Μια καλά οργανωμένη και βιώσιμη πόλη είναι μια πιο ελκυστική πόλη για τους επενδυτές και αποτελεί μια πολύ καλύτερη «επιχειρηματική ευκαιρία», από μια πόλη χωρίς σαφή μακρόπνοη πολιτική κινητικότητας.

3. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ. Τα ΣΒΑΚ είναι στενά συνδεδεμένα με τις θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και τη μείωση του θορύβου.

4. ΑΠΡΟΣΚΟΠΤΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ. Ο σχεδιασμός της βιώσιμης αστικής κινητικότητας είναι ένα εξαιρετικό εργαλείο για τη δημιουργία πολυτροπικών λύσεων μεταφορών από πόρτα σε πόρτα. Φέρνοντας διάφορους εμπλεκόμενους φορείς γύρω από το ίδιο τραπέζι εξασφαλίζεται ότι οι ιδιαίτερες ανάγκες πρόσβασης των πολιτών και των επιχειρήσεων μπορούν να αντιμετωπιστούν πιο αποτελεσματικά.

5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ. Σε μια εποχή που οι οικονομικοί πόροι είναι περιορισμένοι, είναι πολύ σημαντικό οι λύσεις που θα υιοθετούνται, να κάνουν χρήση των διαθέσιμων πόρων με πιο αποδοτικό τρόπο. Ο σχεδιασμός της βιώσιμης αστικής κινητικότητας αλλάζει τις προτεραιότητες, από τα μεγάλα οδικά έργα προς ένα ισορροπημένο μίγμα μέτρων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται μέτρα διαχείρισης κινητικότητας με χαμηλό κόστος. Η υιοθέτηση της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», εισάγει μία πρόσθετη πηγή εσόδων, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση εναλλακτικών τρόπων μετακίνησης.

6. ΚΕΡΔΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ. Η συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων και των πολιτών αποτελεί βασική αρχή ενός ΣΒΑΚ. Η πόλη η οποία νοιάζεται για τις ανάγκες των πολιτών της και εμπλέκει τους αρμόδιους φορείς κατάλληλα στην όλη διαδικασία, είναι σε πολύ καλύτερη θέση ώστε να αποκτήσει μια υψηλού επιπέδου "δημόσια νομιμοποίηση".

7. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΣ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΣΧΕΔΙΑ. Οι μελετητές, οι οποίοι παραδοσιακά επικεντρώνονται στην ανάπτυξη των υποδομών, μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τις ανάγκες κινητικότητας των διαφόρων ομάδων χρηστών, εφόσον λαμβάνουν τη γνώμη τους (feedback). Επιπλέον, οι εμπλεκόμενοι κάτοικοι και οι τοπικοί φορείς, μερικές φορές μπορούν να βρουν πολύ αποτελεσματικές λύσεις, λόγω της εξοικείωσης τους με μια συγκεκριμένη κατάσταση.

8. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ. Τα ΣΒΑΚ προσφέρουν έναν αποτελεσματικό τρόπο για την αντιμετώπιση και την εκπλήρωση των νομικών υποχρεώσεων, όπως της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την ποιότητα του αέρα και των Εθνικών Κανονισμών περί θορύβου.

11. ΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΝΕΑ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ. Αποτέλεσμα του συνεχούς αιεφόρου σχεδιασμού αποτελεί η δημιουργία ενός κοινού οράματος, μιας νέας κουλτούρας κινητικότητας: ένα

όραμα που έχει συμφωνηθεί από τους πολιτικούς παράγοντες, τα θεσμικά όργανα και τους πολίτες, ένα όραμα που ξεπερνά τις εκλογικές αναμετρήσεις και που μπορεί να περιλαμβάνει λιγότερο ελκυστικά στοιχεία με μακροπρόθεσμα ωστόσο οφέλη.

9. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ, ΑΥΞΗΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ.

Τα προβλήματα αστικής κινητικότητας συχνά έχουν να κάνουν και με διοικητικούς περιορισμούς, που αφορούν πολλαπλούς τομείς πολιτικής ή πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων και φορέων. Ο βιώσιμος αστικός σχεδιασμός αναζητά λύσεις για την «λειτουργική πόλη» σε συνδέσεις με τις γύρω περιοχές και το εθνικό και ευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών. Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας εμπνέει τον συνεργατικό σχεδιασμό μεταξύ διαφόρων τομέων πολιτικής και διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης στο πλαίσιο της «λειτουργικής πόλης».

10. ΠΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ.

Τα ΣΒΑΚ μπορούν να βοηθήσουν τους φορείς να έχουν πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης για καινοτόμες λύσεις ή για ολοκληρωμένες προσεγγίσεις σχεδιασμού. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ύπαρξη ΣΒΑΚ μπορεί να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της πόλης, όταν πρόκειται για ζητήματα χρηματοδότησης.

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΝΟΣ ΣΒΑΚ

Η διαδικασία ανάπτυξης ενός ΣΒΑΚ απεικονίζεται γραφικά στο διάγραμμα που ακολουθεί (ο "κύκλος του ΣΒΑΚ"). Η διαδικασία συνίσταται από έντεκα κύρια βήματα και 32 δραστηριότητες, τα οποία θεωρούνται μέρος ενός συνεχούς κύκλου σχεδιασμού και μιας διαδικασίας συνεχούς βελτίωσης.

